

ՊԱՏՄԱԿԱՆ

«ԿԵԱՆՔԻ ՅՈՒՇԵՐ»Ի ՇԱՐՔԻՑ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Ա.Ի. ՔՉՆՅ. Տ. ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ-ԲԱԼԱՅԵԱՆ

ՁԵՌՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Պատանի տարիքից, լուսահոգի հայրս՝ Տ. Մեսրոպ քահանան, ինձ քաջալերում էր նուիրուել հոգեւոր ասպարէզին: Այդ պատճառով ինձ տարել էր Թիմար գաւառի Լիմ անապատի Ս. Գէորգ վանքը, հոգեւոր կրթութիւն ստանալու համար: Մեր ուսուցիչները կուսակրօն վանականներ էին, որոնք ուսեալ եւ մոլեռանդ հայրենասէրներ էին, ու աշխատում էին իրենց գիտցածը եւ գաղափարները փոխանցել: Մեր դպրանոցի տեսուչն էր Յովհաննէս Մ. Վրդ Հիւսեանը:

Տարիներ յետոյ, եթէ չպայթէր Ա.ին աշխարհամարտը, թերեւս ես վաղուց ընտրած լինէի հոգեւոր ասպարէզը: Ստանալով հոգեւոր կրթութիւն, ես աւելի ու աւելի կապուեցի Հայոց Առաքելական Ս. Եկեղեցուն, ու այնուհետ որտեղ որ եղայ, ինչ պայմաններում էլ որ ապրեցի, միշտ կապուած մնացի մեր եկեղեցուն, եւ ամէն Կիրակի, Ս. Պատարագին մասնակից եղայ որպէս դպիր ու սարկաւազ: Բնութիւնից օժտուած լինելով չափով ձայնով, մեր հոգեւոր շարականները, եւ կրօնական երգերը երգել եմ այնպէս ինչպէս սովորել եմ Ս. Գէորգ վանքում: Ի դէպի աւելորդ չեմ համարում այստեղ յիշել, որ Երեւան հասնելուց յետոյ, ինձ առաջարկ եղաւ մտնելու Երեւանի նորաստեղծ երաժշտանոցը ձայնս մշակելու համար: Միամտաբար մերժեցի եղած առաջարկները: Մեյք-Թանգեան Սրբազանը նկատի ունենալով իմ հոգեւոր ունակութիւնները, յաջող ձայնը ու նաեւ տնտեսական ծանր կացութիւնը, մի օր ասաց ինձ, «Ա՛յ տղայ, Յարութիւն, կ'ուզեմ քեզ քահանայ ձեռնադրել»: Սկզբում ես հակառակեցի: Մի օր էլ դարձաւ ու ինձ ասաց ծառայել հայ եկեղեցուն, նշանակում է ծառայել հայ ժողովրդին: Մնացել էի երկնաբանքի մէջ: Ի՞նչ անել: Թողնել աշխարհական կանոնը ու դառնալ հոգեւորական: Ներքին ձայնը քաջալերում էր ինձ, անսալ Սրբազանի առաջադրանքին, ծառայել հայ եկեղեցուն ու այդ միջոցով հայ ժողովրդին: Սրբազան հայրը իր մօտ է կանչում նաեւ կնոջս՝ Աղաւնի Տ. Մեսրոպեանին, եւ ստորագրել է տալիս մի համաձայնգիր, իմ ձեռնադրման առթիւ:

1932 թուի Հոկտեմբեր 1-ին, Շաբաթ երեկոյեան, Ղալալի Ս. Աստուածածին եկեղեցում, ձեռամբ Տ. Ներսէս Արք. Մեյք-Թանգեանի, ստացայ աւագ-սարկաւազի աստիճան, իսկ յաջորդ օրը Կիրակնորեայ Ս. պատարագի ընթացքում կատարուեց իմ քահանակայական ձեռնադրութիւնը, ձեռամբ Սրբազան հօր, եւ խարտաւիլակութեամբ Տ. Յովհաննէս Ա. ՔՉՆՅ. Հաճեանի, վերանուանուելով Յարութիւն քահանայ:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ

Ապաշխարութեան քառասնօրեակը պիտի անցկացնէի հայոց Առաջնորդարանում: Սակայն Սրբազան Հայրը 40 օրը իջեցրեց երկու շաբաթուայ: Ապաշխարչութեան օրերին նորընծայ քահանան պիտի լրիւ կերպով ուսանի Ս. Պատարագի եւ միւս արարողութիւնների կանոնները եւ շարականները: Այդ ինդրում ինձ մեծապէս օգնեց Ստեփան ՔՉՆՅ. Տ. Ստեփանեանը, որի տուած գեկուցումից յետոյ, Սրբազան Առաջնորդի հրահանգով, Կիրակի Հոկտեմբեր 16-ին, Ղալալի Ս. Աստուածածին եկեղեցում մատուցեցի իմ անդրանիկ Ս. Պատարագը: Այդ օրը եկեղեցում մի կուռ եւ իմաստալից քարոզ խօսեց Սրբազան Հայրը: Յաջորդ Կիրակի պատարագեցի Լիլաւայի Ս. Սարգիս եկեղեցում: Իմ ձեռնադրութեան առթիւ, Թաւրիզի հաւատացեալ կանանցից՝ Տիկ. սինառաջ Մարտիրոսեանը 100 ըրիայ նուիրեց Ս. Սարգիս եկեղեցուն: (Այն օրերին 100 ըրիայը շօշափելի մի գումար էր):

ՄԵԿՆՈՒՄ ԴԵՊՈՒ ՈՒՐՄԻԱ

Մեյք Թանգեան Սրբազանի կարգադրութեամբ ես նշանակուեցի Ուրմիոյ շրջանի Բանադուզ գաւառի հայաբնակ գիւղերի հոգեւոր հովիւ: 1932 թուի Հոկտեմբեր 23-ին բեռնատար մեքենայով ընտանիքիս հետ ճամբայ ընկայ: Երկու օր յետոյ հասանք Սալմաստ: Քաղաքը կերպարանափոխուել էր ու բնաւ չէր նմանում 1918 թուին, մեր տեսած Սալմաստին, ուր օրհասական կռիւներ էինք մղել քիւրդ Սմկոյի դէմ, պաշտպանելով տեղացի ժողովրդին քիւրդ հրոսակների յարձակումներից եւ կողոպուտից: Շատ մեծ ցանկութիւն ունէի անցնել Հաֆթուան, ու հանդիպելու հոգեւոր հովիւ Տ. Աշոտ ՔՉՆՅ. Պողոսեանին: Քապաքը ցնցուած էր

երկրաշարժից, իսկ Տէր հայրը բացակայ էր քաղաքից: Մի քիչ հանգստանալուց յետոյ շարունակեցինք մեր ճանապարհը: «Կոչի գեադուկից» իջնելիս, հանդիպեցինք ասորական Բադլթօ գիւղը, որտեղ ժողովուրդը մեծ սիրով ընդունեց: Աղօթեցինք տեղի հողաչէն փոքրիկ եկեղեցում: Գոհունակ սրտով թողեցինք գիւղը ու Հոկտեմբեր 28-ին հասանք Ուրմիա եւ իջեանեցինք Տ. Մեսրոպ ՔՉՆՅ. Աւետիսեանի տունը: Յաջորդ օրը հասանք մեր պաշտօնատեղին հայաշատ Բարաուդ գիւղը: Գիւղի Ս. Աստուածածին եկեղեցու երիտասարդ երէցփոխ՝ Սարգիս Խաչատրեանի գլխավորութեամբ ժողովուրդը եկել էր դիմաւորելու մեզ: Տեղաւորեցինք մեզ յատկացուած բնակարանում, ու յաջոր օրն իսկ գործի անցայ: Ես նշանակուած էի Բաբաուդ, Դարաուդ եւ Սարդաուդ գիւղերի հոգեւոր հովիւ: Այդ գիւղերում ապրում էին մեծ թուով ասորիներ եւ հայեր: Հայերը մեծ մասամբ թրքախօս էին: Սկսեցի դպրոցական աշակերտների արձանագրութիւնները: Կարճ ժամանակում արձանագրուեցին 100-ից աւելի հայ մանուկներ եւ պատանիներ, որոնց մեծ մասը գալիս էր շրջակայ գիւղերից: Սկսեցի պարագմունքները: Դպրոցական աշակերտուհիներից կազմեցի մի երգչախումբ, սովորեցնելով Ս. Պատարագի, ինչպէս նաեւ ազգային երեխաները սահուն կերպով երգում էին հայերէն երգեր: Ամէն Կիրակի մատուցում էր Ս. Պատարագ, իսկ ամէն առաւօտ եւ երեկոյ կատարում էր ժամերգութիւն: Բոլորը ինձ «Տէր բաբա» էին կանչում: Աշխատում էի հայերէն լեզուն սովորեցնել բոլորին: Ամենուր մեծ եռանդ ու ոգեւորութիւն էր ստեղծուել: Ամէն օր ժողովուրդը գալիս էր եկեղեցի, եւ այցելում եկեղեցուն կից դպրոցի դասարանները: Տիրացու Սարգիսը մեծապէս օգնում էր ինձ: Նոյեմբերի 6-ին, ժամանեցին Տ. Մեսրոպ եւ Տ. Յովհաննէս քահանայ հայրերը, առաջինը Ուրմիայից, իսկ միւսը Գեարդաբադ գիւղից:

ԱՌԱՋԻՆ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ

Նոյեմբեր 7-ը ուրախութեան եւ խանդառաւթեան օր եղաւ Բաբաուդ եւ միւս հայա բնակ գիւղերի ժողովրդի համար: Այդ օրը Բաբաուդ էին եկել հարիւրաւոր հաւատացեալներ, ներկայ լինելու իրենց նորընծայ հովուի անդրա-

նիկ Պատարագին, եւ առնելու հիւր քահանայ հայրերի օրհնութիւնը: Սուրբ Պատարագին երգում էին նաեւ քահանայ հայրերը: Սպասարկում էր տիրացու՝ Գէորգ Զամալեանը: «Հայր Մեր»ից ասուաջ քարոզեց Տէր Մեսրոպ քահանան, նախ ժողովրդին փոխանցեց Առաջնորդ Սրբազան Հօր օրհնութիւնները ապա ներկայացրեց նորընծայ քահանային եւ յոյս յայտնեց, որ բոլորը համախմբուելով հոգեւոր հովուի շուրջ, իր կոչման բարձրութեան վրայ կը պահեն մեր եկեղեցին ու դպրոցը: Տ. Մեսրոպի քարոզը խորը տպաւորութիւն թողեց հաւատացեալ ժողովրդի վրայ: Եկեղեցական արարողութիւնից յետոյ, հիւր քահանայ հայրերը եւ հասարակութեան մի մասը, հիւրընկալուեցին գիւղի բարեմիտ եւ եկեղեցասէր բնակիչներից՝ Սալադ Սարգսեանի տունը: Այդտեղ եւս եղան ճառեր եւ բարեմաղթանքներ: Ապա քահանայ հայրերի եւ իրենց հետեւորդների հետ մեկնեցինք Դարբաուդ գիւղը, ուր ժողովուրդը մեզ էր սպասում անհամբեր: Տեղուց եկեղեցու երէցփոխն էր Մովսէս անունով մի ազնիւ եւ բարեպաշտ անձնաւորութիւն: Նոյեմբեր 8-ին, պատարագեցի տեղի Ս. Գէորգ եկեղեցում, ու մեր խումբը գիշերեց Դարբաուդ գիւղում: Նոյեմբեր 9-ին մեկնեցինք Դիզաթա գիւղը, ուր նոյն օրը պատարագեցի ապա մի պատշաճ քարոզ խօսեց Ս. Յովհաննէս քահանան: Նոյեմբեր 10-ին, հասանք Բալանիչ գիւղը: Շրջանի ժողովուրդը հաւաքուած էր այդտեղ: Մի քանի գոհեր մատուցուեցին: Եկեղեցուց քիչ հեռու դրուած էին մատաղի կաթսաները: Յաւարտ Ս. Պատարագի, քարոզ խօսեց Տ. Մեսրոպ քահանան, ապա եկեղեցական թափօրը խաչով ու խաչվառով դուրս գալով եկեղեցուց, մօտեցաւ մատաղի եռացող կաթսաներին, ուր կատարուեց մատաղօրհնէքի արարողութիւն: Պահը յուզիչ էր: Այդտեղ խօսեց Տ. Յովհաննէսը, օրհնեց հայ ժողովրդին, եւ մաղթեց որ չաւէտ անասան մնայ հայոց եկեղեցին: Ապա սկսեց ժողովրդական խրատաձանքը, եւ աւանդական դժօլ գուռան, որը տեսեց մինչեւ ուշ գիշեր: Այդ գիշեր մնացինք Բալանիչ գիւղում, Գիւլագի գետում մէկի տանը: Յաջորդ օրը այցելեցինք Մորոսբար, Լէյրին եւ Արտիշտ գիւղերը, ուր ապրում էին մի քանի տուն հայեր: Հոգեւոր մեր այցելութիւնը լրացրած լինելով, Նոյեմ-

Շաբ.բ էջ 16

ABA Insurance Services logo and 33th Anniversary text. Includes text: Life, Health, Group Health, Disability, Long Term Care. Blue Cross of California 1975-2008 Blue Shield of California.

ԱՊԱԲՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԲՐԱԺԵՇՏ Է

ԵՐՔԵՔ ՈՒՇ ԶԷ ԿԵՐԱՔՆՆԵԼՈՒ ՁԵՐ ԱՊԱԲՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՊԵՏՐՈՍ ՄԱՐՈՆԵԱՆ

818 500-9585 ABA INSURANCE SERVICES 805 E. Broadway . Glendale, CA 91205 E-mail: BMaronian@AOL.com ONE EIGHT HUNDRED FOUR "HAI-TAD"

